

Metody pracy z czytelnikiem w bibliotece dziecięcej sposobem na rozbudzanie zainteresowań czytelniczych

Edyta Kosik

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Streszczenie

W artykule ukazano, jaki wpływ na rozwój zainteresowań czytelniczych mają metody pracy z dziećmi w bibliotekach dziecięcych. Wyjaśniono termin biblioteki dziecięcej (biblioteki dla dzieci). Nakreślono zarys rozwoju tego typu bibliotek, sposobu pracy z czytelnikami i dobierania metod na przestrzeni lat. Przedstawiono typologię metod pracy z czytelnikiem. Następnie wybrano kilka rodzajów metod - konkursy, głośne czytanie, akcje i imprezy biblioteczne oraz omówiono je. Opisano przykłady konkretnych form pracy z czytelnikiem przy użyciu tych metod, czyli konkursy: „W świecie powieści Marty Fox” i „W krainie fantazji”, Nowohucki Dzień Głośnego Czytania, akcję czytelniczą: „Czytam Sobie w Bibliotece” oraz Pikniki Literackie organizowane w Płocku.

Słowa kluczowe

biblioteka dziecięca, praca z dziećmi, metody, konkursy, głośne czytanie, akcje i imprezy biblioteczne

Wstęp

Czytanie powinno być stale obecne w życiu człowieka - poprzez nie przyswaja on nowe wiadomości, ale także spędza przy nim swój wolny czas. Czytanie pełni więc funkcję tak dydaktyczną, jak i ludyczną. Aby człowiek dorosły sięgał po lekturę musi się tego nauczyć za młodu. Za rozbudzenie w dziecku zamiłowania do czytania odpowiedzialni są przede wszystkim rodzice. Dużą rolę w tej kwestii odgrywają także biblioteki dziecięce. W wielu przypadkach to one mogą być pierwszym miejscem, gdzie dziecko spotka się z książką. Dlatego ważne jest, by dziecko przychodząc do biblioteki chciało już w niej zostać i odwiedzać ją regularnie. Aby tak się stało, biblioteka dziecięca nie powinna być tylko miejscem, gdzie wypożycza się książki, ale też miejscem pomagającym rozbudzać zainteresowania czytelnicze dziecka i dostarczającym ciekawych wrażeń.

Biblioteki dla dzieci

Walka z analfabetyzmem oraz popularyzacja czytania jako nowego sposobu na spędzanie czasu wolnego przyczyniły się do rozwoju bibliotek dla dzieci w Polsce. W roku 1922 w Łodzi zorganizowano pierwszą dziecięcą bibliotekę publiczną, której działania opierały się na założeniach *Planu wzorcowej organizacji sieci bibliotek opartych na podstawie umiastowienia* autorstwa Jana Augustyniaka. Plan ten zakładał dostarczenie książek najmłodszym oraz stworzenie czytelnictwa publicznego przeznaczonego dla nich. Model biblioteki publicznej dla dzieci został stworzony ostatecznie w latach dwudziestych XX wieku. Zadaniem tego typu instytucji było wypełnienie dziecku czasu wolnego oraz „wspieranie i organizowanie działalności twórczej i ludycznej wokół książki” [1]. W bibliotekach dziecięcych przestrzegano swobody pracy z dzieckiem. Biblioteka pełniła natomiast trzy funkcje - kształcącą, rekreacyjną i kompensacyjną [2].

Po II wojnie światowej postawiono sobie za cel wydzielenie czytelnictwa dziecięcego. Biblioteki dziecięce według wytycznych miała cechować odrębna organizacja dostosowana do młodych czytelników. Tworzono więc wydzielone placówki dla dzieci od 7 do 14 lat. Zadania bibliotek tego typu polegały na wprowadzaniu dziecka do ustawicznego kształcenia, pogłębianiu i utrwalaniu jego wiedzy oraz na nauce doboru lektury i samokształcenia.

Na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku ponownie zwrócono uwagę na pracę z czytelnikiem. Biblioteki podejmowały działania pomagające podnosić poziom czytelnictwa dziecięcego.

Przez lata rozwoju bibliotek dziecięcych ukształtowały się ich główne cechy czyli:

- szczególny typ czytelnika - dziecko,
- specjalny dobór zbiorów - z czym związana jest odpowiednia organizacja lokalu i odpowiednie wykształcenie personelu,
- dobieranie form pracy z czytelnikiem, które mają na celu promocję czytelnictwa, wiedzy, spędzania wolnego czasu z książką [3].

Biblioteki dla dzieci odróżniają od bibliotek dla dorosłych ich specjalne funkcje. Instytucje te, poza zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych, poznawczych i informacyjnych, które u dorosłych są już rozbudzone i ukształtowane, mają u dzieci budzić te potrzeby i rozwijać je oraz dostarczać sposobów na ich zaspokajanie. Biblioteki dziecięce zwracają szczególnie uwagę, dużo bardziej niż biblioteki dla dorosłych, na potencjalnych młodych czytelników oraz są w dużej mierze nastawione głównie na inicjację czytelnictwa młodych odbiorców. Placówki te muszą przekonać potencjalnych młodych czytelników oraz ich rodziców, że biblioteka jest im potrzebna, a korzystanie z niej przyniesie im korzyść. Ponadto biblioteki dla dzieci powinny wskazywać, jak rozwijać u dziecka potrzebę czytania i starać się taką potrzebę pobudzić.

Należy także zauważyć, że biblioteki dziecięce poszerzają ofertę bibliotek szkolnych, nie tylko poprzez dostarczanie dziecku książek niedostępnych w tych placówkach, ale tworząc także programy skierowane do dzieci. Kontakt z bibliotekarzem w bibliotece dziecięcej powinien natomiast dawać dziecku możliwości wymiany doświadczeń, a pracownik biblioteki powinien służyć pomocą w wyborze lektury oraz pomagać w rozwoju pasji czytelniczej. Misją bibliotek dziecięcych jest więc rozbudzanie w dziecku potrzeby czytania i jej podsyćanie [4]. W tym zakresie placówki te współpracują z wieloma instytucjami - szkołami, przedszkolami i żłobkami, instytucjami opiekuńczo-wychowawczymi, domami kultury czy stowarzyszeniami regionalnymi [5].

Metody pracy z czytelnikiem w bibliotekach dziecięcych

Różnorodne formy pracy z czytelnikiem w bibliotekach dla dzieci jako sfera promocji książki i czytelnictwa należą do najbardziej charakterystycznych cech tego typu placówek [6]. Poprzez metody pracy z użytkownikami bibliotekarze mają możliwość rozbudzania w nich chęci czytania, rozwijania zainteresowania słowem pisanym. Dzięki temu biblioteki dziecięce dają swoim czytelnikom możliwość kontaktu z kulturą i sztuką, a także wymiany między sobą doświadczeń związanych z lekturą, co integruje lokalną społeczność. Dla bibliotek dla dzieci charakterystyczna jest wielość metod pracy z młodym czytelnikiem oraz szeroki zakres ich stosowania uzależniony od wielu czynników, np. wielkości biblioteki, jej wyposażenia czy zróżnicowania otoczenia [7]. Według Jacka Wojciechowskiego metody pracy z czytelnikiem w bibliotece dziecięcej można podzielić na:

- indywidualne - nastawione na pojedynczego czytelnika,
- quasi-zbiorowe - mające charakter informacyjno-reklamowy, dominują w nich formy wizualne,
- zbiorowe grupowe (prelekcje, odczyty, wieczory bajek, konkursy, imprezy),
- zbiorowe zespołowe - prowadzone w małych grupach (dyskusje, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne) [8].

Konkursy

Konkursy organizowane w bibliotekach są bardzo popularną formą pracy z czytelnikiem. Można wyróżnić różne typy konkursów: quizy, konkursy plastyczne, poetyckie, literackie, organizowane przez jedną bibliotekę lub wojewódzkie czy ogólnopolskie [9]. Przykładem konkursu dla dzieci starszych, a jednocześnie wykorzystujących nowe technologie (Internet) może być impreza zorganizowana przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Józefa Lompy w Katowicach. Konkurs nosił tytuł „W świecie powieści Marty Fox” i polegał na umieszczaniu przez bibliotekę przez sześć miesięcy na stronie instytucji (w zakładce „Konkurs czytelniczy”) pytań dotyczących twórczości autorki. Na pytania uczestnicy konkursu (uczniowie gimnazjum) odpowiadali za pomocą poczty elektronicznej w ciągu sześciu dni. Uczestników zgłaszali nauczyciele lub opiekunowie, a impreza miała na celu rozwijanie zainteresowania literaturą i pobudzanie aktywności czytelniczej, zachęcanie do zdobywania wiedzy oraz promocję literatury młodzieżowej.

Nagrodami w konkursie były powieści Marty Fox z dedykacją. Zwycięzcy dostali także maile gratulacyjne od autorki [10].

Przykładem konkursu dla dzieci młodszych jest zorganizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Hrubieszowie konkurs plastyczny „W krainie fantazji”. Przygotowany on został w związku z Maratonem Głośnego Czytania „Fantastyczne 24h”, który odbył się 29 i 30 maja 2015 roku. Konkurs przeznaczony był dla dzieci w wieku przedszkolnym, klas I-III oraz IV-VI. Jego uczestnicy mieli za zadanie przygotować prace plastyczne na temat ich skojarzeń związanych ze światem fantazji. Prace wykonane miały być w formie malunku lub rysunku w formacie A3 i dostarczone do biblioteki do 22 maja, a rozstrzygnięcie konkursu i losowanie nagród odbyło się podczas Maratonu Głośnego Czytania 29 maja [11]. Przedstawione konkursy rozwijały zainteresowania dzieci, poruszały i rozwijały ich kreatywność oraz dały możliwość poszerzania wiedzy i umiejętności.

Głośnie czytanie

Głośnie czytanie daje dzieciom możliwość zetknięcia się z żywym słowem. Ponadto buduje ono więź pomiędzy dorosłym a dzieckiem. Przyczynia się także do prawidłowego rozwoju moralnego i emocjonalnego dziecka. Pomaga wzbogacić słownictwo najmłodszych, wyrobić umiejętności pisania oraz tworzenia wypowiedzi pisemnych i ustnych. Przede wszystkim jednak utrwała pozytywny stosunek dziecka do książki [12], co jest bardzo istotne dla jego dalszych kontaktów ze słowem pisanim, decydując czy będzie ono w przyszłości miłośnikiem czytania czy też nie. Ostatnio głośnie czytanie w bibliotece stało się bardzo popularne, głównie za sprawą działań fundacji ABC XXI i jej akcji „Cała Polska czyta dzieciom” [13]. Przykładem tego typu inicjatywy może być organizowany od siedmiu lat „Nowohucki Dzień Głośnego Czytania” w Nowohuckiej Bibliotece Publicznej w Krakowie w Ogólnopolskim Dniu Głośnego Czytania 29 września. Celem wydarzenia jest ukazanie konieczności czytania dzieciom oraz zachęcenie, by nadal głośno czytać maluchom, które już tę umiejętność opanowały. W projekt angażują się aktorzy, nauczyciele, lektorzy, terapeuci oraz rodzice. Podczas siedmiu edycji Nowohuckiego Głośnego Czytania czytano dzieciom lektury szkolne (np. *Dzieci z Bullerbyn*), wiersze autorów piszących dla dzieci (m.in. Juliana Tuwima, Jana Brzechwy, Małgorzaty Strzałkowskiej) oraz opowiadania i fragmenty powieści. Książki czytali m.in. aktorzy krakowskiego Teatru Ludowego. Wydarzeniu towarzyszyły warsztaty plastyczne (tworzenia „książki z proszku”), wystawy (np. prac Bożeny Truchanowskiej), spotkania z autorami (np. Mariuszem Wollnym) oraz konkursy (np. konkurs „Mistrz Pięknego Czytania”, polegający na przeczytaniu wierszy Juliana Tuwima) [14].

Akcje i imprezy biblioteczne

Akcje i imprezy biblioteczne mają na celu głównie zainteresowanie czytelnika biblioteką, zintegrowanie młodych użytkowników z ich placówką. Organizująca takie wydarzenia instytucja staje się miejscem ciekawym, a przez to i czytanie staje się dla dzieci czynnością interesującą. Różnego typu inicjatywy mogą

rozwijać zainteresowania dziecka, jego kreatywność i umiejętności. Przykładem była akcja „Czytam Sobie w Bibliotece” wydawnictwa Egmont-Polska, skierowana do dzieci w wieku 5-8 lat. W ramach wydarzenia biblioteki otrzymywały narzędzia, dzięki którym mogły zachęcać najmłodszych do samodzielnego czytania. Akcja dostarczała także nieodzowną pomoc w tworzeniu własnych działań animacyjnych związanych z literaturą. Do programu zostało wybranych 900 bibliotek, które mogły zgłaszać się do akcji między 15 majem a 15 wrześniem 2015 roku za pomocą formularza na stronie www.czytamsobiewbibliotece.pl. Zgłoszone biblioteki otrzymały komplety książek z serii „Czytam Sobie” wydawnictwa Egmont oraz scenariusze zajęć, które mogą przeprowadzać z dziećmi. Na podstawie materiałów placówki zorganizowały zajęcia polegające na twórczej interpretacji literatury przy wykorzystaniu np. filmu lub animacji. W przypadku przeprowadzenia dwóch warsztatów polegających na twórczej interpretacji literatury (w terminie 15 września - 15 listopada) biblioteki otrzymywały certyfikat. Według raportu organizatorów akcji odniosła ona sukces - poszerzyła kompetencje bibliotekarzy i przyciągnęła wielu młodych czytelników [15].

Rozbudzanie fantazji i wyobraźni uczestników to jeden z celów organizowanych od 1999 roku aż do dnia dzisiejszego przez Książnicę Płocką „Pikników Literackich”, które są dobrym przykładem imprezy bibliotecznej poszerzającej horyzonty dzieci, a ponadto integrującej lokalną społeczność i dającej możliwość zainteresowania dzieci literaturą. Płockie „Pikniki Literackie” mające formę festynu i odbywające się poza budynkiem biblioteki (w centrum miasta lub w poszczególnych jego dzielnicach), Książnica Płocka organizuje wraz z Warszawskim Oddziałem Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA oraz Centrum Sztuki Współczesnej. Główne cele imprezy, poza rozbudzaniem fantazji i wyobraźni uczestników to [16]:

- zaprezentowanie uczestnikom pikniku twórczości polskich autorów,
- kształtowanie gustów czytelniczych,
- ukazanie roli, jaką odgrywają książki w życiu człowieka,
- promocja książek i biblioteki,
- integrowanie lokalnego środowiska,
- ciekawe spędzenie czasu wolnego.

Bohaterem pikniku w każdej edycji jest inny autor, a atrakcje festynu organizowane są w oparciu o jego twórczość. Z sylwetką pisarza lub poety, który będzie bohaterem spotkania, bibliotekarze zapoznają się już kilka miesięcy wcześniej. Informacje o wydarzeniu mają formę plakatów, zaproszeń, pojawiają się w mediach lokalnych i w Internecie. Dzieci, biorące udział w imprezie, mogą przygotować inscenizację utworu autora, będącego bohaterem danego pikniku. Inscenizacje są przedstawiane przed zakończeniem festynu, któremu towarzyszy wiele atrakcji m.in. wystawy, konkursy, kiermasze książek czy lekcje biblioteczne. Zorganizowane na przestrzeni lat 1999-2016 pikniki nosiły następujące tytuły:

- „Piknik z Wandą Chotomską” (z okazji 50 lat pracy artystycznej),
- „Piknik Brzechwa - dzieciom” (z okazji 100 rocznicy urodzin),

- „Piknik z Emilią Waśniewską” (w celu zainteresowania poezją),
- „Piknik z Dorotą Wawitów” (w celu zainteresowania poezją),
- „Piknik z Anną Onichimowską” (mający na celu przybliżenie twórczości współczesnej pisarki),
- „Piknik z Joanną Papuzińską” (w celu zainteresowania twórczością współczesnej pisarki) [17],
- „Piknik z Wiolettą Piasecką” [18],
- „Piknik z Elizą Piotrowską” [19],
- „Sceny z życia smoków” [20].

Autor będący bohaterem danego pikniku jest na nim obecny. Jeżeli bohaterem imprezy jest osoba nieżyjąca, to pojawia się ktoś blisko z nią związany. Od piątego „Pikniku Literackiego” towarzyszy mu Salonik czytelniczy, w którym odbywają się dyskusje o pracach autora i istnieje możliwość zakupu książki z jego autografem [21].

Podsumowanie

Poprzez przedstawione w artykule różne przykłady pracy z dziećmi w publicznych bibliotekach dziecięcych (konkursy, głośne czytanie oraz akcje i imprezy biblioteczne) młodzi czytelnicy mogą rozwijać swoje umiejętności. Formy te także przyczyniają się do zainteresowania dzieci książką i przez to do czytania w przyszłości. Ich atrakcyjna oprawa przyciąga młodych odbiorców i pozwala na to, by biblioteka jawiła się im jako miejsce otwarte i ciekawe.

Przypisy:

[1] G. Lewandowicz-Nosal, *Geneza i modele bibliotek dla dzieci*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 6.

[2] Tamże, s. 5-9.

[3] Tamże.

[4] J. Papuzińska, *Misja biblioteki dziecięcej*. In J. Papuzińska, G. Walczewska-Klimczek (red.), *Animacja czytelnictwa dziecięcego : koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock, 2004, s. 15-22.

[5] G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki dla dzieci - współcześnie*, „Bibliotekarz”, 2010, nr 11, s. 20.

[6] Tamże.

[7] G. Lewandowicz-Nosal, *Działalność bibliotek*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 95.

[8] J. Wojciechowski, *Podstawy pracy z czytelnikiem*, Warszawa, 1991, s. 113-133.

[9] G. Lewandowicz-Nosal, *Działalność bibliotek*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 97.

[10] K. Drogoś, E. Piątek, *Tylko dla młodzieży : internetowy konkurs czytelniczy*, „Biblioteka w Szkole”, 2015, nr 7-8, s. 28-29.

[11] *Konkurs plastyczny „W krainie fantazji”*. In *Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=486:konkurs-plastyczny-w-krainie-fantazji&catid=21&Itemid=145.

[12] A. Tokarz-Has, *O pożytkach płynących z głośnego czytania w epoce mass mediów (doświadczenia amerykańskie i polskie)*. In A. Żbikowska-Migoń (red.), *Czytanie, czytelnictwo, czytelnik*, Wrocław, 2011, s. 145.

[13] G. Lewandowicz-Nosal, *Działalność bibliotek*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 100.

[14] *Popołudnia głośnego czytania : Nowohucki Dzień Głośnego Czytania*. In *Nowohucka Biblioteka Publiczna* [online], 2016 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: http://witryna.biblioteka.krakow.pl/?page_id=400.

[15] *Czytam sobie w bibliotece : opis projektu*. In *Centrum Edukacji Obywatelskiej* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ceo.org.pl/pl/czytamsobie/opis-projektu>.

[16] M. Okrasa, *Pikniki literackie jako forma animacji czytelnictwa w otwartej przestrzeni miasta*. In J. Papuzińska, G. Walczewska-Klimczek G. (red.), *Animacja czytelnictwa dziecięcego : koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock, 2004, s. 123-129.

[17] Ibidem.

[18] *Piknik literacki z Wioletką Piasecką*. In *Książnica Płocka* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2015/06/16/piknik-literackiz-wioletta-piasecka/>.

[19] *Piknik literacki z Elizą Piotrowską*. In *Książnica Płocka* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2015/06/01/piknik-literackiz-eliza-piotrowska/>.

[20] *Piknik literacki „Sceny z życia smoków”*. In *Książnica Płocka* [online], 2016 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2016/06/21/piknik-literacki-sceny-z-zycia-smokow/>.

[21] M. Okrasa, *Pikniki literackie jako forma animacji czytelnictwa w otwartej przestrzeni miasta*. In J. Papuzińska, G. Walczewska-Klimczek (red.), *Animacja czytelnictwa dziecięcego : koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock, 2004, s. 123-129.

Bibliografia:

[1] *Czytam sobie w bibliotece : opis projektu*. In *Centrum Edukacji Obywatelskiej* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ceo.org.pl/pl/czytamsobie/opis-projektu>.

[2] Drogoś K., Piątek E., *Tylko dla młodzieży : internetowy konkurs czytelniczy, „Biblioteka w Szkole”*, 2015, nr 7-8, s. 28-29.

[3] *Konkurs plastyczny „W krainie fantazji”*. In *Miejska Biblioteka Publiczna w Hrubieszowie* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=486:konkurs-plastyczny-w-krainie-fantazji&catid=21&Itemid=145.

[4] Lewandowicz-Nosal G., *Biblioteki dla dzieci - współcześnie*, „Bibliotekarz”, 2010, nr 11, s. 20.

[5] Lewandowicz-Nosal G., *Działalność bibliotek*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 95-100.

[6] Lewandowicz-Nosal G., *Geneza i modele bibliotek dla dzieci*. In G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce : raport z badań*, Warszawa, 2012, s. 5-9.

- [7] Okrasa M., *Pikniki literackie jako forma animacji czytelnictwa w otwartej przestrzeni miasta*. In J. Papuzińska, G. Walczewska-Klimczek (red.), *Animacja czytelnictwa dziecięcego : koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock, 2004, s. 123-129.
- [8] Papuzińska J., *Misja biblioteki dziecięcej*. In J. Papuzińska, G. Walczewska-Klimczek (red.), *Animacja czytelnictwa dziecięcego : koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock, 2004, s. 15-22.
- [9] *Piknik literacki „Sceny z życia smoków”*. In *Książnica Płocka* [online], 2016 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2016/06/21/piknik-literacki-sceny-z-zycia-smokow/>.
- [10] *Piknik literacki z Elizą Piotrowską*. In *Książnica Płocka* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2015/06/01/piknik-literackiz-eliza-piotrowska/>.
- [11] *Piknik literacki z Wiolettą Piasecką*. In *Książnica Płocka* [online], 2015 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: <http://ksiaznicaplocka.pl/2015/06/16/piknik-literackiz-wioletta-piasecka/>.
- [12] *Popołudnia głośnego czytania : Nowohucki Dzień Głośnego Czytania*. In *Nowohucka Biblioteka Publiczna* [online], 2016 [dostęp: 2016-11-14]. Dostępny w World Wide Web: http://witryna.biblioteka.krakow.pl/?page_id=400.
- [13] Tokarz-Has A., *O pożytkach płynących z głośnego czytania w epoce mass mediów (doświadczenia amerykańskie i polskie)*. In A. Żbikowska-Migoń (red.), *Czytanie, czytelnictwo, czytelnik*, Wrocław, 2011, s. 145.
- [14] Wojciechowski J., *Podstawy pracy z czytelnikiem*, Warszawa, 1991, s. 113-133.

Informacja o autorze:

mgr Edyta Kosik - doktorantka w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, e-mail: edytka444@gmail.com.